

Источники и литература

1. Бюджетное финансирование сельскохозяйственных предприятий: учёт и налогообложение. А. Харитонов: Балас Агро, 2005. – №23. – С.20–23.
2. Финансирование предприятий в Украине: актуальные проблемы и пути их повышения. О. Терещенко. Экономика Украины. – 2002. – №1. – С.5–9.

Нехайчук Д.В.**ПРО НОВІ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ Й УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ВОДОГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ АР КРИМ**

У сфері водопостачання АР Крим функціонують 4 групи суб'єктів господарювання: *республіканські унітарні підприємства*, що діють на основі республіканської власності, *комунальні унітарні підприємства*, що діють на основі комунальної власності територіальних громад сіл, селищ, міст («Комунгоспи») *господарські товариства* й *приватні підприємства*, що діють на основі приватної власності фізичних і (або) юридичних осіб, комунальної та іншої форм власності, у тому числі – змішаної;

Такий розподіл відповідає й поділу території надання послуг.

Так, суб'єкти, включені в першу групу, надають послуги переважно в містах, у другу – у селищах і більшій частині сіл, у третю й четверту – переважно в селах.

Приведемо коротку характеристику організаційно-правових форм і правових підстав використання об'єктів водопостачання.

Республіканські унітарні підприємства (13) у сфері водопостачання входять до складу виробничого об'єднання "Кримводоканал" (крім них, в об'єднання входить також Підприємство ремонтно-будівельна ділянка ВО «Кримводоканал», що також має статус юридичної особи). Це великі підприємства, які самостійно здійснюють водозабір (як з водоймищ, так і зі шпар), мають у своєму розпорядженні очисні споруди й у цілому відіграють немаловажну роль у централізованому водопостачанні Криму. У ряді випадків вони поставляють воду не кінцевим споживачам, а місцевим суб'єктам господарювання в сфері централізованого водопостачання для наступного розподілу споживачами. Кількість сільських населених пунктів, що обслуговують ними, порівняно небагато (ці підприємства обслуговують споживачів переважно в тих селах, які перебувають у безпосередній близькості від міст, що обслуговуються такими підприємствами.).

Водопровідно-каналізаційні мережі й устаткування, експлуатовані даними підприємствами, переважно перебувають у республіканській власності АРК і закріплені за ними на праві господарського ведення. Слід зазначити, що експлуатовані цими підприємствами мережі на момент розмежування власності АРК і територіальних громад були віднесені до власності АРК (у тому числі й ті, які перебували в межах відповідних населених пунктів). У результаті на такі підприємства, як правило, місцеві територіальні громади не мають майже ніякого впливу, тому що вони не є, а ні їхніми засновниками, а ні власниками використовуваного підприємства майна.

У більшій частині сіл Криму послуги з централізованого водопостачання надають **комунальні унітарні підприємства («комунгоспи»)**, створені й діючі на основі власності відповідних територіальних громад. Всі зазначені підприємства мають статус самостійних юридичних осіб і – відповідно до їх установчих і реєстраційних документів – організаційно-правову форму комунальних підприємств.

Переважна більшість здійснюючих централізованих водопостачань комунальних підприємств входить у сферу управління відповідного сільської чи селищної ради, якою підприємство й було засновано.

Інженерні мережі та інші основні фонди, експлуатовані зазначеними підприємствами, відносяться до комунальної власності відповідних територіальних громад (або загальної власності територіальних громад). У більшості випадків ці мережі й основні фонди закріплені за підприємствами на праві господарського ведення, хоча є чимало підприємств, наділених ними також на праві оперативного управління. Деяким підприємствам мережі й основні фонди були передані сільрадами в оренду. Крім того, поширена практика, коли між комунальним підприємством і відповідною місцевою радою укладаються договори «на обслуговування» мереж; а також так звані договори «на управління»; договори про спільну діяльність і т.д.

Ряд комунальних підприємств, що обслуговують села, фактично припинили свою діяльність, до деяких з них приймаються рішення про ліквідацію.

Господарські товариства й приватні підприємства, що діють на основі різних форм власності (частіше – приватної), охоплюють своїми послугами порівняно небагато сільських населених пунктів Криму й, як правило, обмежуються наданням послуг в одному або декількох селах однієї сільської територіальної громади.

Найчастіше зазначені підприємства використовують мережі та інші основні фонди комунальної власності на підставі договорів концесії (хоча є й договори оренди, обслуговування). При цьому дані підприємства не обмежуються однією лише послугою з централізованого водопостачання, а надають жителям і інші житлово-комунальні послуги.

Фізичні особи – підприємці надають послуги з водопостачання переважно в селах, найчастіше – в одному або декількох селах, об'єднаних в одну сільську територіальну громаду. Деякі – обмежуються лише частиною населеного пункту. Мережі й устаткування, які відносяться до комунальної власності відповідних територіальних громад, фізичні особи – підприємці використовують на підставі:

- договорів концесії (підприємець Новіков І.Ш. у с.м.т. Кировське, підприємець Грибалев П.Ф. у с. Куприно Сімферопольського району),

- оренди (підприємець Базильчук В.О. у с. Відкрите Першотравневого району),
- рішень сільрад без оформлення договорів.

В експлуатації в ряду фізичних осіб – підприємців перебувають, крім водогінних мереж, шпари, інші здобувають воду в інших суб'єктів господарювання.

Нами пропонується *нова модель підприємства* з надання послуг водопостачання в сільських населених пунктах.

Нова модель водопостачання сільських населених пунктів, переважно, сільських, містить у собі «Організацію співтовариств» (далі – ОС) і «Підприємство на базі співтовариства» (далі – ПБС), де особливе місце відводиться органам місцевого самоврядування як власникам об'єктів водопостачання.

Організація співтовариств у даній моделі є членською організацією, що поєднує за територіальною ознакою (вулиця, частина вулиці й т.і.) мешканців села.

Як підприємство на базі співтовариств виступає один зі членів організації співтовариств, спеціально обраний нею для цієї мети і як фізична особа – підприємець, що зареєструвався відповідно до законодавства.

Роль «Організації співтовариств» укладається в мобілізації фінансових і трудових ресурсів місцевих мешканців для створення (реконструкції) системи водопостачання й подальшій її експлуатації, спільному рішенні інших проблем місцевого розвитку. ОС представляє інтереси жителів у відносинах з органами місцевого самоврядування й інших організацій, а також здійснює взаємодію з ПБС, що надає послуги з водопостачання, стежачи, з одного боку, за якісним наданням їм послуг, а з іншого боку – за своєчасною й повною оплатою цих послуг мешканцями.

Організація співтовариства в розглянутій моделі є добровільним об'єднанням громадян за територіальним принципом, створеним з метою спільного рішення різних проблем місцевого розвитку.

Завдання "Підприємства на базі співтовариства" – обслуговування інфраструктури водопостачання й надання членом ОС послуг з водопостачання.

Органи місцевого самоврядування (сільрада, виконком) представляють у даній моделі в першу чергу власника мереж і інших об'єктів водопостачання.

Схема функціонування моделі в цілому виглядає так:

1) Силами місцевих мешканців – членів ОС – відновлюється існуюча (або створюється нова) система водопостачання в певному сільському населеному пункті (або в його частині, по окремих вулицях). До відновлення або створення системи залучаються кошти самих мешканців, місцевого бюджету, кошти ООН. Відновлена або створена система водопостачання приймається у власність відповідної територіальної громади (на баланс сільради).

2) ОС вибирає одного із своїх членів і доручає йому експлуатацію системи й надання послуг з водопостачання членам ОС. Така особа реєструється як фізична особа – підприємець, приймає від органів місцевого самоврядування (на підставі договору оренди, концесії або іншій підставі) у користування систему водопостачання, одержує необхідні ліцензії, укладає всі необхідні договори з постачальниками води (якщо немає власних шпар або їх недостатньо), електроенергії, з лабораторіями СЕС, а також із споживачами. Таким чином, такий приватний підприємець виконує в рамках моделі функцію підприємства на базі співтовариства.

3) Установлення тарифів на послуги водопостачання фактично здійснює ОС. Органи місцевого самоврядування лише формально їх затверджують у розмірі, уже погодженому ОС і ПБС. Тарифи ОС приймають у такому розмірі, щоб покрити необхідні витрати, пов'язані із придбанням електроенергії, води і т.д., і забезпечити заробітну плату приватному підприємцеві.

Модель підприємства на базі співтовариства дозволяє досить оперативно вирішити найбільш складні для сільських співтовариств проблеми. Основні її переваги такі:

- 1) будучи сам членом територіальної громади й ОС, приватний підприємець, з одного боку, має додаткові стимули до якісного надання послуг, а з іншого боку – користується певною довірою інших членів організації, що висунули його на виконання цієї функції;
- 2) якщо буде потреба, приватний підприємець може одержати підтримку трудовими й фінансовими ресурсами від членів ОС;
- 3) процес державної реєстрації фізичної особи – підприємця досить простий і недорогий;
- 4) завдяки передбаченій законодавством можливості обрати спрощену систему оподаткування (єдиний податок), приватний підприємець оптимізує витрати, пов'язані із сплатою податків;
- 5) податковий облік для приватного підприємця (який обрав спрощену систему оподаткування) порівняно простий;
- 6) формування тарифів при участі ОС є для її членів прозорим і сприяє добровільній оплаті за зроблену послугу з поставки води.

Однак модель має ряд недоліків:

- 1) з формально-юридичної точки зору, «бізнес» приватного підприємця нерозривно пов'язаний з ним особисто, і ОС у цьому змісті з ним нічого загального не має, як і не має можливості сам підприємець передати свої права й обов'язки, пов'язані з підприємницькою діяльністю, якій-небудь іншій особі;
- 2) якщо приватний підприємець вибуває з моделі, то практично вся система її зовнішніх відносин підлягає поновленню вже новою часткою підприємцем;

- 3) за зобов'язаннями, пов'язаними із здійсненням підприємницької діяльності, приватний підприємець несе відповідальність всім своїм майном, що робить його вразливим у випадку неплатежів з боку споживачів. Зобов'язання ОС щодо забезпечення повної оплати її членами наданих послуг, відображені в договорі із приватним підприємцем, не мають юридичної чинності й не є достатньою юридичною гарантією такої оплати для підприємця;
- 4) законодавство прямо не передбачає права органів місцевого самоврядування встановлювати й погоджувати тарифи на послуги з водопостачання, надані приватним підприємцем – фізичною особою, що юридично не є «підприємством». Для цієї організаційно-правової форми господарювання завжди мається на увазі статус юридичної особи;
- 5) фактичні взаємовідносини між елементами моделі не завжди й не повністю відповідають їхньому юридичному оформленню.

У той же час, незважаючи на труднощі становлення, існуюча модель уже продемонструвала свою придатність для вирішення актуальних проблем сільських громад і могла б бути використана для подальшого поширення. На користь цього говорить і той факт, що переваг моделі більше, ніж недоліків.

Однак слід зазначити, що ці недоліки пов'язані в першу чергу з інституціональними особливостями існуючих ОС і ПБС, і в довгостроковій перспективі можуть виявитися критичними, вони не дають моделі розвиватися й стабільно функціонувати.

Тому необхідно зробити зміну й самої моделі. Насамперед – формалізувати юридичний статус ОС і ПБС, обравши для них найбільш адекватні організаційно-правові форми.

При цьому найбільш важливими принципами, які повинні бути збережені при будь-якому варіанті змін у моделі, є:

- 1) «Організація співтовариств» повинна виражати інтереси членів громади й (бажано) містити в собі самих членів громади як членів організації.
- 2) «Підприємство на базі співтовариства» повинне бути суб'єктом господарської діяльності, що перебуває під контролем співтовариства-громади й надавати її членам послуги з водопостачання.
- 3) Об'єкти водопостачання повинні перебувати в комунальній власності (інтереси власника виражає сільрада).

Відповідно до українського законодавства для ОС можливі наступні варіанти організаційно-правових форм (ОПФ):

- орган самоорганізації населення,
- суспільна членська організація,
- кооператив (споживчий).

У свою чергу для ПБС можливі такі варіанти організаційно-правових форм:

- кооператив (споживчий),
- комунальне унітарне підприємство,
- унітарне підприємство громадської організації чи кооперативу,
- приватне підприємство,
- приватний підприємець.

Слід зазначити, що з числа можливих варіантів організаційно-правових форм нами виключене господарче товариство тому що по-перше, при цій організаційно-правовій формі кількість голосів, що належать одному учасникові, залежить від розміру його майнового внеску (тобто порушується важливий у нашому випадку принцип рівності учасників), а по-друге, певна законодавством націленість господарського товариства на одержання прибутку й установлені у зв'язку з цим вимоги до статутного капіталу, змісту установчих документів і порядку реєстрації суспільства, порядку вступу в господарче товариство й до управління ним роблять створення й функціонування таких господарських товариств не виправдано дорогим і складним.

Що стосується приватного підприємства, то у відповідності зі статтею 113 Господарського кодексу України воно може створюватися:

- або декількома фізичними особами,
- або однією фізичною особою,
- або однією юридичною особою.

Якщо приватне підприємство створене декількома особами, воно, за формою залишаючись часткою підприємством, по суті своєї вже є господарським товариством, і до нього можуть бути застосовані в порядку аналогії положення законодавства, яке відноситься до господарських товариств. Тому приватне підприємство, засноване декількома фізичними особами, тут не розглядається по тій же причині, що й господарське товариство.

Приватне підприємство, засноване однією юридичною особою, у рамках нашої моделі розглядати також недоцільно. У випадку, якщо приватне підприємство створюється органом місцевого самоврядування, то воно майже нічим, крім найменування, не відрізняється від комунального унітарного підприємства, що розглядається нижче. Якщо ж приватне підприємство ґрунтується громадською організацією, то, знов-таки, нічим, крім найменування, не відрізняється від унітарного підприємства громадської організації, що також розглядається нижче.

Тому ми пропонуємо розглянути тільки приватне підприємство, засноване однією фізичною особою. У такому змісті воно мало чим відрізняється від приватного підприємця (лише наявністю статусу

юридичної особи).

Таблиця 1. Порівняльна характеристика організаційно-правових форм для ОС відповідно до діючого законодавства

О П Ф «ОС» Показник	Орган самоорганізації населення	Суспільна організація	Споживчий кооператив
Статус юридичної особи	Можливий, але не обов'язковий	Можливий, але не обов'язковий	Обов'язковий
Складність реєстрації	Середня	Трохи вище середньої	Середня
Оподаткування	Неприбуткова організація	Неприбуткова організація	Єдиний податок/або загальна система/або неприбуткова організація
Членство	Юридично не є членською організацією, але фактично можна всіх мешканців включити в її склад	Членська організація	Членська організація
Організаційна залежність від органів місцевого самоврядування	Повністю залежить	Не залежить	Не залежить
Можливості фінансування діяльності органом місцевого самоврядування	Висока	Нижче середньої	Низька
Можливості самостійного здійснення діяльності з водопостачання	Низька	Низька	Висока
Приналежність майна	Комунальна власність	Самої організації, без можливості розподілу між учасниками (членами)	Самої організації, з можливістю розподілу між учасниками (членами)
Підстави використання комунального майна	Право оперативного управління	Договір оренди	Договір оренди / договір концесії / інші договори
Залучення кредитів	Неможливо	Можливо	Можливо

Таблиця 2. Порівняльна характеристика організаційно-правових форм для ПБС відповідно до діючого законодавства

О П Ф «ПБС» Показник	Споживчий кооператив	Комунальне унітарне підприємство (некомерційне)	Унітарне підприємство суспільств. організації / кооперативу	Приватний підприємець / частка підприємства
Статус юридичної особи	Обов'язковий	Обов'язковий	Обов'язковий	Для частки підприємця неможливе за визначенням. Для частки підприємства – обов'язково
Складність реєстрації	Середня	Середня	Середня	Легка
Оподаткування	Єдиний податок / загальна система / неприбуткова організація	Загальна система	Загальна система	Єдиний податок / загальна система
Одержання прибутку відповідно до законодавства	Не є метою	Не є метою	Не є метою	Є метою
Членство	Членська організація	Не є членським за визначенням	Не є членським за визначенням	Не є членським за визначенням
Організаційна залежність від органів місцевого самоврядування	Не залежить	Повністю залежить	Не залежить	Не залежить
Організаційна залежність від ОС	Повністю залежить (тому що сам одночасно нею і є)	Не залежить	Повністю залежить	Не залежить (юридично)
Можливості фінансування діяльності органом місцевого самоврядування	Низька	Висока	Низька	Низька
Можливості самостійного здійснення	Висока	Висока	Висока	Висока

діяльності з водопостачання				
Належність майна	Самої організації, з можливістю розподілу між учасниками (членами)	Комунальна власність	Власність суспільної організації, що заснувала підприємство, (ОС)	Самої частці підприємств / підприємству (юридично)
Підстави використання комунального майна	Договір оренди / договір концесії / інші договори	Оперативне управління	Договір оренди / Договір концесії / інші договори	Договір оренди / Договір концесії / інші договори
Залучення кредитів	Можливо	Можливо	Можливо	Можливо
Вплив органів місцевого самоврядування на встановлення тарифів	Погоджують	Установлюють	Погоджують	Погоджують, а при договорі концесії – установлюють
Вплив ОС на встановлення тарифів	ОС сама встановлює (тому що ОС і ПБС збігаються в цій формі)	Опосередковано – через попереднє обговорення перед затвердженням тарифів виконкомом	ОС може прямо впливати на встановлення підприємством тарифу – як засновник	Юридичних підстав немає. Фактично – через попереднє обговорення перед затвердженням тарифів виконкомом

Як видно з таблиць, у випадку із споживчим кооперативом можлива організаційно-правова форма для ОС і для ПБ збігається, що дозволяє в рамках цієї організаційно-правової форми в одній юридичній особі об'єднати ОС і ПБС:

Орг.-прав. форми:	Орган самоорганізації населення	Суспільна членська організація	Кооператив (споживчий)	Унітарне комунальне підприємство	Унітарне підприємство громадської організації / кооперативу	Приватний підприємець / приватне підприємство
Для ОС	Можливо	Можливо	Можливо	Неможливо	Неможливо	Неможливо
Для ПБС	Неможливо	Неможливо	Можливо	Можливо	Можливо	Можливо

Таким чином, можливі варіанти моделі такі:

Варіант Елемент	I	II	III
ОС	Споживчий кооператив	Орган самоорганізації населення / Громадська організація	Громадська організація
ПБС		Комунальне унітарне підприємство (некомерційне)	Унітарне підприємство громадської організації

У наведених варіантах не фігурує приватний підприємець (і частина підприємства), тому що, у цілому, таке сполучення – це вже **існуюча** модель, і нема сенсу зупинятися на ній детальніше. Щоб забезпечити стабільне функціонування й розвиток моделі в майбутньому, необхідно перейти від роботи моделі як приватного підприємця до роботи як юридичної особи, що самостійно б одержувала необхідну дозвільну документацію, укладала договори, мала відповідальність і була організаційно пов'язана з організацією співтовариств або територіальною громадою.

Однак це не виключає можливості залучення приватних підприємців до обслуговування систем водопостачання як підрядників (ремонтників, будівельників, електриків і т.д.), а також в інших проектах, реалізованих громадами.

З розгляду виключається також і частка підприємства – вона не може бути прийнятним варіантом подальшого розвитку моделі саме через відсутність юридичного організаційного зв'язку між ним і організацією співтовариств або органами місцевого самоврядування.

Головною перевагою запропонованого варіанта створення споживчого кооперативу є об'єднання в одній організації – споживчому кооперативі – ОС і ПБС. При цьому споживчий кооператив може надалі використатися й для рішення інших завдань, які стоять перед співтовариством. Система внесків і внесків членів кооперативу дозволяє легальним чином формувати матеріальну базу його діяльності – як у сфері водопостачання, так і в інших сферах.

Особливо важливо в розглянутому варіанті законодавчо встановлена рівність голосів всіх членів кооперативу при голосуванні на загальних зборах, незалежно від розміру пайового внеску (що відрізняє споживчий кооператив, наприклад, від господарських товариств).

Недоліком запропонованого варіанта є нерозв'язаність на законодавчому рівні питань встановлення тарифів для таких господарюючих суб'єктів, а також недостатньо сприятливий (у порівнянні із громадськими організаціями) режим оподаткування у випадку, якщо кооператив одержує податковий статус неприбуткової організації.

Для ефективного функціонування моделі за запропонованим варіантом необхідні такі законодавчі зміни:

- 1) Необхідно в Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» внести доповнення, які б прямо поширили режим оподаткування, передбачений для об'єднань співвласників

багатоквартирних будинків і житлово-будівельних кооперативів, також на споживчі кооперативи, створені в сільських населених пунктах;

- 2) Вимагає законодавчого врегулювання питання встановлення тарифів споживчим кооперативам, тому що на сьогоднішній день органи місцевого самоврядування законодавчо наділені правом установлювати тариф на послуги з водопостачання тільки лише для підприємств комунальної форми власності (усі інші – можуть лише погоджувати). Як варіант, можна передбачити скасування регулювання тарифів у випадку обслуговування системи споживчим кооперативом для забезпечення потреб членів і не членів цього кооперативу на відповідній території.

Орган самоорганізації населення/громадська організація + комунальне унітарне підприємство (некомерційне). У даному варіанті Організація співтовариств і Підприємство на базі співтовариства існують як дві окремі організації: ОС – як орган самоорганізації населення або як громадська організація, а ПБС – як комунальне унітарне підприємство (некомерційне). Орган самоорганізації населення й громадська організація можуть створюватися як зі статусом юридичної особи, так і без нього, у даному варіанті це немає принципового значення, тому що в кожному разі офіційно здійснювати управління комунальним підприємством може тільки орган місцевого самоврядування – сільрада або його виконком.

У наведеному варіанті зацікавлені в водопостачанні члени територіальної громади (співтовариства) створюють ОС у формі:

- органа самоорганізації населення,
- громадської організації.

І орган самоорганізації населення, і громадська організація можуть створюватися як зі статусом юридичної особи, так і без нього.

Роль ПБС у цьому варіанті грає комунальне унітарне некомерційне підприємство, створене органом місцевого самоврядування (сільрада або його виконком). Такому підприємству орган місцевого самоврядування передає в оперативне управління систему водопостачання. Це підприємство надає на підставі відповідних договорів послуги з водопостачання членам територіальної громади. Воно ж, як самостійна юридична особа, одержує необхідні ліцензії, укладає необхідні договори (з енергопостачальниками, якщо необхідно – з водопостачальними підприємствами й т.д.).

Члени ОС оплачують послуги підприємства відповідно до затвердженого тарифу. Тариф затверджується виконкомом сільської ради (що відповідає чинному законодавству), однак перед цим розглядається, коректується й схвалюється організацією співтовариств. Такий розгляд законодавством не передбачено, однак на практиці його можна здійснювати – важливо лише, щоб органи місцевого самоврядування (сільрада й виконком) готові були затверджувати той тариф, що схвалила ОС.

Члени ОС роблять внески (у випадку із громадською організацією – передбачені уставом і рішеннями загальних зборів, а у випадку з органом самоорганізації населення – добровільні), які можуть організацією співтовариств використовуватися на розвиток систем водопостачання й інших цілей.

Управління комунальним підприємством здійснюють органи місцевого самоврядування – сільрада, сільський голова або виконком через призначуваного ними директора. Може бути передбачене узгодження кандидатури директора з ОС. Однак у цілому вплив ОС на ПБС у рамках розглянутого варіанта є дуже опосередкованим.

Головною перевагою запропонованого варіанта є його відносна дешевина для членів співтовариства – адже вони не несуть витрат зі створення підприємства. З іншого боку, у результаті неефективного управління комунальним підприємством, на яке ОС не має майже ніякого впливу, може стати ріст тарифів – і початкова дешевина реалізації даного варіанта може обернутися значними витратами для членів ОС згодом.

Необхідність законодавчих змін для реалізації розглянутого варіанта не передбачається. Однак, слід зазначити, що в Україні сьогодні немає практики надання послуг централізованого водопостачання некомерційними підприємствами. Тому, такому підприємству необхідно дотримуватися всіх вимог законодавства, якими визначається некомерційний характер діяльності, щоб не втратити некомерційний статус.

Громадська організація + унітарне підприємство громадської організації. У даному варіанті Організація співтовариств і Підприємство на базі співтовариства існують як дві окремі організації: організація співтовариств – як громадська організація, а підприємство на базі співтовариства – як унітарне підприємство громадської організації. Громадська організація повинна створюватися зі статусом юридичної особи й у такий спосіб може офіційно здійснювати керування створеним нею унітарним підприємством.

У наведеному варіанті зацікавлені у водопостачанні члени територіальної громади (співтовариства) створюють громадську організацію, членами якої й стають. Члени організації вносять передбачені уставом і рішеннями загальних зборів внески, які можуть використатися на розвиток систем і інші цілі.

Громадська організація створює унітарне підприємство, виступаючи його єдиним засновником. Громадська організація має можливість офіційно здійснювати управління створеним нею підприємством через призначуваного нею директором.

Сільрада передає підприємству інфраструктуру водопостачання в користування на підставі договору оренди або концесії з орендною платою або концесійним платежем. Як самостійна юридична особа підприємство одержує необхідні ліцензії, укладає необхідні договори (з енергопостачальниками, якщо необхідно – з водопостачальними підприємствами).

Підприємство надає послуги з водопостачання членам співтовариства на підставі відповідних договорів. Тариф за надавану послугу з водопостачання формується підприємством і узгоджується виконкомом сільської ради (що відповідає чинному законодавству). При цьому на практиці тариф може формуватися й самими членами громадської організації (наприклад, устав підприємства або рішення громадської організації можуть передбачати обов'язковість обговорення й затвердження тарифів на загальних зборах членів громадської організації).

Даний варіант є витратним для членів співтовариства, тому що їм необхідно створювати дві юридичні особи – громадську організацію й унітарне підприємство. З іншого боку, громадська організація перебуває у вигідному положенні з погляду оподаткування (у випадку одержання податкового статусу неприбуткової організації), і створене підприємство перебуває під повним її контролем.

Для ефективного функціонування моделі за запропонованим варіантом, необхідно законодавчо врегулювати питання встановлення тарифів некомунальним підприємствам (яким є унітарне підприємство громадської організації).

Джерела та література

1. Господарський кодекс України
2. Постанова КМУ «Про порядок формування тарифів на послуги централізованого водопостачання й водовідведення» №959 від 12.07.2006 р.
3. Програма дій зі створення системи інтегрованого керування водними ресурсами в АРК. – КРАЕМ, – Сімферополь, 2004. – 140 с.

Нехайчук Ю.С.

ОЦЕНКА ТЕНДЕНЦИЙ ЭКОНОМИЧЕСКОГО И СОЦИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ АВТОНОМНОЙ РЕСПУБЛИКИ КРЫМ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Введение. Глубокий экономический анализ социально-экономического развития АРК дает возможность определить основные тенденции и выявить проблемы всех сфер жизнедеятельности автономии для выработки своевременных управленческих решений.

Постановка задачи. На основании проведенного исследования статистических данных определить приоритеты развития на текущий период и разработать основные мероприятия по реализации поставленных целей и задач.

На протяжении последних 5 лет (2002-2006гг.) сохраняется рост основных макроэкономических показателей в экономике Автономной Республики Крым.

Таблица 1. Динамика темпов роста макроэкономических индикаторов за 2002-2006 гг., %

Макроэкономические индикаторы	2002 г.	2003г.	2004 г.	2005г.	2006г.
<i>ВДС</i>	103,2	112,0	109,4	103,7	103,0*
<i>Производство промышленной продукции</i>	93,5	118,9	128,2	113,8	102,7
<i>Валовая продукция сельского хозяйства</i>	94,6	96,9	112,7	105,4	101,1
<i>Инвестиции в основной капитал</i>	116,4	123,6	123,5	100,9	110,2

Доля региона в общих объемах ВДС Украины остается неизменной и составляет 3%.

В структуре валовой добавленной стоимости по видам экономической деятельности основной удельный вес занимает промышленность (17,8%), затем транспорт и связь (13,9%), сельское хозяйство (12,6%) и предприятия оптовой и розничной торговли (12,1%).

В структуре промышленного производства Автономной Республики Крым наибольшую часть занимает продукция обрабатывающей промышленности – 85,8% от общего объема выпуска продукции, 8,1% приходится на добывающую промышленность, 6,1% – на предприятия по производству и распределению электроэнергии (рисунок 1).

На протяжении 2002-2005гг. структура промышленного производства оставалась практически неизменной. В 2006 году по сравнению с 2005 годом произошли некоторые изменения. Так сократилась доля обрабатывающей промышленности на 1,9% и предприятий по производству и распределению электроэнергии на 0,4%, доля добывающей промышленности - возросла на 2,3%.

В сельском хозяйстве за последние 3 года наметилась тенденция к увеличению производства продукции. Если в 2002 и 2003 годах был спад производства (-5,4% и -3,1% соответственно), то в 2004-2006 гг. прирост производства составил 12,7%, 5,4% и 1,1%.

В 2006 году увеличилось производство как продукции растениеводства (+1,6%), так и продукции животноводства (+0,8%).

В транспортном комплексе Автономной Республики Крым до 2004 года наблюдалось снижение объемов перевозки грузов и пассажиров. Начиная с 2004 года, ситуация изменилась кардинально в сторону роста.

Начиная с 2002 года, в автономии отмечается рост числа отдыхающих, прибывающих в автономию на отдых и лечение.

С 2001 года, в Автономной Республике Крым наблюдается значительная активизация инвестиционной деятельности предприятий и организаций, что обеспечило стабильный рост объемов инвестиций в